

A GÁLUT TÁMOGATÁSA IZRAEL MŰKÖDÉSÉÉRT

A KEREN HAYESOD ALAPÍTVÁNY

A Keren Hayesod Alapítvány immár közel egy évszázada biztosít pénzügyi háttérrel a zsidóság és Izrael változó problémáinak orvoslására, a szociális egyenlőtlenségek felszámolásától a terrorizmus áldozatainak megsegítéséig. A magyarországi szervezet kuratóriumának elnökével, **OLTI FERENC**cel, az Európai Zsidó Parlament képviselőjével beszélgettünk. Más egyebek mellett ő hívta életre a „Zsidók és csúcstechnika; Einsteintől napjainkig” című állandó zsinagóga-kiállítást Balatonfüreden. A Keren Hayesod magyarországi tevékenységéről kérdeztük. *STEINER ZSÓFIA ÍRÁSA*

Hogyan és mikor alakult meg a KH magyarországi szervezete?

A Keren Hayesod Hungária Alapítvány 2013 őszén alakult meg, a nyilvánosság elé az Izrael Állam Nagykövetségével közösen rendezett, 2013 decemberi hanukai fogadáson léptünk. Tulajdonképpen ez a folyamat újjáalakulás volt, mert az 1920-as években indulva a Holokauszt idejéig már működött egy Keren szervezet Magyarországon, sőt, a rendszer-

váltás hajnalán is volt egy kísérlet a felélesztésére.

Mi a fő feladata Magyarországon? Milyen akciókban vesz részt?

Szerencsére Magyarországon igazán sokszínű zsidó vallási és kulturális élet alakult újjá a rendszer-váltás utáni évtizedekben. Nekünk nem az a célunk, hogy a hazai zsidó élet sokszínűségét növelő akciókat szervezzünk, hanem hogy küldetés-nyilatkozatunknak megfelelően

A Keren Hayesod (szó szerint: alapítási alap) Alapítványt 1920 nyarán hozták létre Londonban azzal a céllal, hogy előteremtse a szükséges erőforrásokat a cionista mozgalom finanszírozásához és az Izrael földjére történő visszatéréshez. Szervezeteik hamarosan világszerte megjelentek, elsősorban Nyugat- és Közép-Európában alakultak helyi irodáik.

Számos ismert és befolyásos zsidó vezető is támogatta már ekkor is munkájukat: 1921-ben például Hájim Weizmann és Albert Einstein az Egyesült Államokban közösen gyűjtöttek támogatásokat a Keren Hayesod számára a Jeruzsálemi Héber Egyetem megalapításához. 1929-től a Szochnut pénzalapjaként is működnek saját projektjeik irányítása mellett.

A gazdasági válság, majd Hitler hatalomra jutása komoly nehézséget jelentett a szervezetnek, ugyanakkor újfajta feladatokat is adott. Adománygyűjtő akciókat szerveztek és sürgősségi alapokat hoztak létre, részben a szövetséges hatalmak háborús célkitűzéseinek támogatására, részben német zsidók kimenekítésére, valamint a szentföldi infrastruktúra fejlesztésére. Emellett a gazdasági és kulturális élet megteremtésében is részt vettek, pl. támogatták az izraeli filharmonikus zenekar megalapítását.

NÉVJEGY

OLTI FERENC

- SZÜLETETT: 1949
- FOGLALKOZÁSA: vegyész-mérnök, informatikus, egyetemi oktató; a Keren Hayesod kuratóriumának elnöke
- CSALÁD: 3 fiúgyermek édesapja

hozzájáruljunk izraeli szociális, kulturális és oktatási projektek anyagi feltételeinek megteremtéséhez, azaz koncentráljunk az adományok gyűjtésére. Izrael nagyon sok olyan projektet kezdeményez, amelynek magyar vonatkozásai is vannak, ezért áttételesen leginkább ilyen magyar projekteket támogatunk. Ilyen például magyar fiatalok izraeli tanulmányútjainak finanszírozása, Szenes Hanna emlékének ápolása, alija programok támogatása. Természetesen minden más feladatot háttérbe szorítanak az olyan helyzetek, amikor emberéletek mentéséről van szó. Így például részt vettünk olyan óvóhelyek finanszírozásában, melyeket a gázai háborút megelőző rakétatámadások célpontjainak részére telepítettek. Legutóbb pedig a szíriai polgárháború Izraelbe

AZ ÁLLAMALAPÍTÁS KORA

A Holokauszt után a Keren Hayesodnak egyszerre kellett megoldania önnön újjászerveződését és a túlélők helyzetét. A világháború után erőket arra koncentrálták, hogy a brit bevándorlási korlátozások ellenére a lehető legtöbb zsidót juttassanak el az akkori Palesztinába.

Izrael Állam kikiáltása után a Keren Hayesod újabb feladattal került szembe. A bevándorlási hullámok során a világ legkülönbözőbb pontjairól érkeztek az országba zsidók tömegei, az ország lakossága pár év alatt megháromszorozódott. A Keren Hayesod pénzügyi háttérrel biztosította a települések megépítéséhez és fejlesztéséhez. Munkájuk olyan kiemelkedően fontos volt, hogy a Knesszet 1956-ban külön törvényben biztosította a Keren Hayesod egyedi jogállását, mint „Izrael állam hivatalos adománygyűjtő szervezete”.

menekített gyermeksérültjeinek kórházi költségeihez járultunk hozzá.

Az egyes országokban működő szervezetek milyen kapcsolatban állnak egymással?

A Keren Hayesod jeruzsálemi központja, ahol igazán professzionális csapat működik Mudi Sandberg elnök, korábbi energiaügyi miniszter és Greg Masel ügyvezető irányításával, nagyon fontosnak tartja az egyes országokban működő szervezetek együttműködésének szervezését és a tapasztalatok cseréjét. Évente a Jom Haacmaut (*Függetlenségi nap - a szerk.*) környékén van az elnökök összejövetele Izraelben, ahol a szakmai program a tapasztalatcsere, az újabb kampányok megvitatása és természetesen az ismerkedés egymással. Ilyen módon gyakorlatilag minden ország szervezetével kapcsolatban vagyunk, a Keren valójában egy nagy család. Intenzív a kapcsolatunk az osztrák szervezettel, én személy szerint is sokat tanultam Arie Muzikanttól, az ottani elnöktől. A nőcsoportok vezetőinek és érdeklődő tagjainak is általában évente van egy nagyobb nemzetközi találkozója. 2014-ben ez Budapesten volt, ahol például Heller Ágnes filozófus volt az egyik előadó. A nőcsoportunk vezetője Ungár Anikó bűvész.

Hogy került kapcsolatba a szervezettel?

Ahogy említettem, a rendszerváltás után volt egy kezdeményezés a

hazai szervezet felélesztésére, melynek kapcsán a jeruzsálemi vezetők kapcsolatban voltak Székely Gáborral. Amikor döntés született 2012-ben arról, hogy felélesztik a magyarországi aktivitást, megkérdezték Székely Gábort, hogy kit javasolna erre a nem túl egyszerű feladatra. Mi Gáborral jó barátok vagyunk, aminek azt hiszem a legfontosabb aspektusa, hogy szinte semmiben nem értünk egyet, ámde neveltetésünk és zsidó tradícióink nagyon hasonlóak. Nem hiszem, hogy rosszat akart nekem, mikor azt javasolta, hogy engem keresenek meg. Így kerültem kapcsolatba Eli Keidaron keresztül egy fantasztikus úriemberrel és meggyőződéses cionistával, Nati Metukival, aki akkor a Keren európai igazgatója volt. Neki nem lehetett

nemet mondani a felkérésre. Amikor elvállaltam a leendő szervezet kuratóriumi elnöki posztját, még nem tudtam pontosan, hogy mit vállalok, de Nati valószínűleg sejtette ezt. Megígérte, hogy mindenben segítségemre lesz, így aztán belementem. Így is volt, Nati minden nehézségen átsegített, igazi barátság alakult ki közöttünk, ami azután is fennmaradt, hogy ő nyugállományba vonult. Utóda, korábbi helyettese, Dani Viterbo, akivel szintén igazán jó együtt dolgozni.

Vannak-e állandó támogatói a KH-nak Magyarországon?

Igen, az elmúlt négy év során kialakult egy állandó támogatói kör, amit igyekszünk stabilizálni és szélesíteni. Nagyon érdekes, sokszor megható, néha meg elkésítő tapasztalatokat szereztünk az adománygyűjtési kampányaink során. Vannak rendszeres adományozóink, akik sokszor hetente bemennek a bankba és befizetnek a számlánkra pár ezer forintot úgy, hogy a nevükön kívül semmit nem tudunk róluk, még megköszönni sem tudjuk a nagylelkűségüket. Aztán vannak olyanok, nagyrészt keresztények, akiknek vallási meggyőződésből nagyon fontos Izrael léte és jóléte. Ők sokszor kifejezik hálájukat, hogy rajtuk keresztül adhatnak Izraelnek, ez nekik nagyon fontos lelkiismereti ügy. Van olyan igen

BEVÁNDORLÓK ÉS SZOCIÁLIS VÁLSÁGHELYZETEK

A bevándorlók támogatása és a települések alapításának finanszírozása mellett a '60-as évek gazdasági válsága által okozott szociális problémákat is igyekezett enyhíteni a szervezet. A projektek finanszírozására hatalmas adománygyűjtő akciókat tartottak. Ezek közül kiemelkedik két akció: 1967-ben 150, 1973-ban 300 millió dollárt sikerült összegyűjteni. A '70-es évek első felében 185 000 új bevándorló érkezett Izraelbe, nagyjából a fele a Szovjetunió területéről. Az ő segítségük mellett a Keren Hayesod komoly támogatást nyújtott a „Mózes Művelei”-hez, melynek során az etióp zsidókat telepítették Izraelbe.

A '80-as évek vége, '90-es évek eleje kettős kihívást hozott. Az első intifáda tragédiái mellett az összeomlott Szovjetunióból áradó zsidó tömegeket is kezelni kellett. Ennek kezelésére indították be az Exodus nevű kampányt, melynek keretében 1990 és 1992 között több, mint félmilliárd dollár gyűlt össze a bevándorlók megsegítésére.

we are all in the same boat

Egy csónakban evezünk – 1974-es plakát

jelentős, nem zsidó adományozónk, aki azért ad Izraelnek, mert ott igen szakszerű a hátrányos helyzetű gyermekek gondozásának rendszere és meggyőződött arról, hogy adománya valóban a gyermekek javát szolgálja. Zsidó adományozóink hozzáállása attól függ, hogy hogyan viszonyul az illető a cionizmus eszméjéhez.

Hogy lehet részt venni a munkában?

Nagyon örülünk minden önkéntesnek. Az oldalunkon (www.kerenh.hu) található elérhetőségeinken lehet jelentkezni munkára, az ott lévő számlaszámokra lehet adományokat küldeni. Ha valaki nem akar a bankolással bíbelődni, szívesen át vesszük adományát személyesen. A világból sokan megemlékeznek Izraelről végakarataukban is oly módon, hogy a Keren Hayesodot nevezik meg örökösként. Ami az önkénteseket illeti, elsősorban olya-

nok jelentkezését várjuk, akiknek van gyakorlata vagy affinitása az adománygyűjtés terén. A jelentkezőket Lónyai-Sagiv Judit kolléganóm várja, aki irodavezetőként minden ügyes-bajos dolgunkat intézi, ő az egyetlen rész munkaidős alkalmazottunk.

Hogy zajlik egy adománygyűjtési akció?

Háromféle módon. Szervezünk ún. tömegkampányokat, amikor tömegkommunikációs eszközökön, rádión, újságban, címlistákra írt levelekben adunk tájékoztatást arról, hogy éppen milyen célra kérünk támogatást. A másik módszer, amikor személyesen keresünk fel potenciális adományozókat. A kettő kombinációja, amit most próbálunk ki először, hogy meghívunk érdekes izraeli személyeket, most éppen az IDF (izraeli hadsereg – *a szerk.*) hírszerző ügynökségének magyarul jól beszélő volt vezetőjét és szűk körű találkozókat szervezünk vele potenciális támogatók lakásán az ő baráti körük részvételével. Elsősorban elvi jelentőségű a mindenkori izraeli nagykövet támogatása. Ugyancsak nagyon fontosak a jelentős zsidó szervezetek limitált lehetőségeikhez igazodó adományai és támogatásuk.

Hol és hogyan kerül felhasználásra az összegyűlt pénz?

Minden fillér bankszámláinkra kerül, ahonnan az összegyűlt adományokat évente néhány alkalommal hiánytalanul átutaljuk Jeruzsálembe. Működési költségeinket a jeruzsálemi központ hagyja jóvá és kontrollálja. A felhasználás ketős ellenőrzésen esik át. Egyrészt a nagyon körültekintő és a hazai szabályok szigorú betartását ellenőrző saját felügyelőbizottságunk, másrészt a még ennél is rigorózusabb izraeli szabályok betartását ellenőrző nemzetközi felügyelőbizottság ellenőrzésén.

Mik a közeljövő célkitűzései a KH-nál?

Elsődleges célunk, hogy minden évben növeljük a megszerzett ado-

mányok mennyiségét, és az adományozók számát. Amennyire én ismerem a magyarországi viszonyokat, az összes nehézség ellenére valószínűleg a legeredményesebb adománygyűjtő zsidó szervezetek egyike vagyunk. Ez azonban nemzetközi összehasonlításban egyáltalán nem dobogós hely. Ha figyelembe vesszük, hogy a hazai az európai zsidó közösségek közül az egyik legnagyobb, ehhez képest eredményeink még igen jelentős javításra szorulnak. Adományozóink, kevés kivételtől eltekintve az idősebb korosztályból kerülnek ki. Szeretnénk elérni a középkorú és a fiatalabb korosztályokat is, olyan aktivistákra lenne szükségünk, akik ezekből a korosztályokból jönnek. A fiatalabb korosztály még nem érzi természetesnek azt a sokezer éves zsidó tradíciót, hogy a cedáká, az adományozás mind a közösség, mind az egyén személyiségének igen fontos pozitív formáló tényezője. Ezen szeretnénk változtatni,

KEREN HAYESOD NAPJAINKBAN

A 21. században az erősödő terrorizmus, a második intifáda visszavetette a turizmust és a gazdaságot, újabb szociális szükséghelyzetet hozva létre. Erre válaszul széleskörű szociális projekteket indított útnak a Keren Hayesod. Célkitűzéseik fókuszába az izraeli szociális olló zárása és a hátrányos helyzetűek támogatása került. Emellett részt vesznek a nem-zsidó szervezetekkel való együttműködésben is.

várjuk a fiatalabbak jelentkezését önkéntesnek és adományozónak. Ezúton is szeretném megköszönni minden támogatóknak a segítségüket és biztatok mindenkit, hogy ha még nem tette, lépjen velünk kapcsolatba és támogassa Izraelt, minden zsidó otthonát.

Elérhetőségek:

www.kerenh.hu info@kerenh.hu